

Kulturutskottets betänkande

1983/84:21

om anslag till film, kulturtidskrifter, litteratur och bibliotek, m. m.
(prop 1983/84:100 bil. 10 delvis)

Inledning

Utskottet behandlar i detta betänkande

dels förslag m. m. i proposition 1983/84:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) som under huvudavsnittet G. Massmedier m. m. lagts fram under följande rubriker, nämligen

Film m. m. (anslag G 1–G 4),

Dagspress och tidskrifter (anslag G 9),

Litteratur och bibliotek (anslag G 12–G 20)

dels motioner med anknytning till de angivna delarna av propositionen.

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens förslag i budgetpropositionen, då det gäller film, kulturtidskrifter, litteratur och bibliotek. Ett antal motioner behandlas i sammanhanget.

I fråga om filmstöd och stöd till kulturtidskrifter biträder utskottet regeringens förslag, som innebär en treprocentig uppräknig av anslagen. Frakttödet till film, som hitintills varit provisoriskt, permanentas samtidigt som det utvidgas till hela landet och även i övrigt förändras.

Då det gäller litteraturstöd och stöd till folkbibliotek föreslår regeringen inte några väsentliga förändringar i stödets utformning. Detta skall ses mot den bakgrunden att regeringen avser att våren 1985 lägga fram en proposition om bok- och biblioteksfrågor, som bygger på förslag av 1982 års bokutredning och folkbiblioteksutredningen 1980. Utskottets överväganden har gjorts mot samma bakgrund. Utskottet tillstyrker regeringens förslag. Utskottet föreslår att riksdagen gör ett tillkännagivande om stöd till svenska kvalitetsserier.

I fråga om bidrag till talboks- och punktskriftsbiblioteket föreslår ett enhälligt utskott – i syfte att bibliotekets produktion av talböcker och punktskriftsböcker skall kunna hållas uppe på nuvarande nivå – en ökning av produktionsmedlen med 3 milj. kr. Den anslagspost som avser kompensering för kostnader på grund av kassettskatt skärs ner i motsvarande mån, eftersom posten beräknas behöva tas i anspråk endast i begränsad omfattning.

Företrädarna för moderata samlingspartiet anser att frakttöd till film inte skall utgå samt föreslår att stödet till En bok för alla koncentreras till utgivning av barn- och ungdomslitteratur och i samband därmed skärs ner.

De anser att det inte är motiverat med någon framställning till regeringen beträffande stöd till serier.

Stödet till läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom bör enligt centerpartiets företrädare höjas från 400 000 kr. till 600 000 kr.

Folkpartiets företrädare anser att utgivningsstödet för litteratur bör räknas upp med 1 milj. kr.

Vänsterpartiet kommunisterna föreslår en uppräknning av bidragen till olika stödformer eller införande av nya bidragsformer. Detta gäller stöd till lokalt arbete med video, stöd till kulturtidskrifter, särskilt såvitt avser deckargenren, utgivningsstöd för litteratur, utgivning av ett svenskt klassikerbibliotek, läsfrämjande åtgärder samt folkbibliotekens inköp av litteratur.

ÅTTONDE HUVUDTITELN

Film m. m.

1. **Statens biografbyrå.** Regeringen har i proposition 1983/84:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under punkt G 1 (s. 399–403) föreslagit riksdagen att

1. godkänna de i propositionen förordade ändringarna av grunderna för fraktstöd för film,
2. godkänna vad som i propositionen förordats om återanskaffning av utrustning,
3. till Statens biografbyrå för budgetåret 1984/85 anvisa ett förslagsanslag av 3 457 000 kr.

Motion

I motion 1983/84:1361 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

19. att riksdagen till Statens biografbyrå för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 2 417 000 kr.

Utskottet

Sedan budgetåret 1978/79 pågår en försöksverksamhet med fraktstöd för film. Verksamheten omfattar numera tolv län. Syftet med fraktstödet är att biografägarna skall stimuleras att visa kvalitetsfilmer genom att fraktkostnaderna för dessa filmer ersätts av staten. Statens biografbyrå bestämmer vilka filmer som skall vara berättigade till fraktstöd och prövar också frågor om utbetalning av sådant stöd.

I propositionen föreslås att verksamheten med fraktstöd skall permanentas, att verksamheten skall utvidgas till att omfatta hela landet samt att en

inskränkning skall ske i fråga om vilka biografier som skall kunna erhålla stöd. På sätt som närmare preciseras i propositionen (s. 402) skall enligt förslaget biografier med stor föreställningstäthet i fortsättningen inte kunna erhålla stöd. En ändrad ordning för beräkning av frakttöd föreslås så till vida att frakttödets storlek skall vara beroende av tillgång på medel. Stödet bör dock högst få motsvara de kostnader för frakt av film som enligt regler inom filmbranschen normalt uppkommer för den som låter visa filmer.

Skälet till förslaget om att endast biografier med liten föreställningstäthet i fortsättningen skall kunna erhålla frakttöd är att för övriga biografier – de som har sex eller fler föreställningar i veckan – det genomsnittliga stödbeloppet per föreställning enligt propositionen är så lågt att det knappast kan ha någon stimulanseffekt. Enligt en undersökning som avsåg Norrbottens län år 1983 uppgick beloppet för dessa biografier endast till 12 kr. Stöd för biografier med högst fem föreställningar i veckan, barnmatinéer oräknade, utgjorde enligt samma undersökning i genomsnitt 90 kr. per föreställning. För filmstudios var motsvarande belopp 180 kr.

I motion 1361 (m) framställs ett yrkande som innebär att stöd till fraktkostnader inte skall utgå (yrkande 19). Besparingen skulle uppgå till 1 040 000 kr. Motionärerna menar att ett frakttöd om 90 kr. knappast är ägnat att påverka programvalet mer än 12 kr. De är tveksamma till en styrning av programvalet genom frakttöd.

Utskottet vill för sin del ansluta sig till föredragande statsrådets uttalande om att det är en viktig filmpolitisk uppgift att på olika sätt främja att de kvalitetsfilmer som finns tillgängliga i vårt land når sin publik också utanför de största städerna. Biografbyrån har anfört att frakttödet har haft en positiv effekt på biografrepertoaren och det är, som också framhålls i propositionen, glädjande att frakttödet synes ha haft den åsyftade effekten. I enlighet med det anförda tillstyrker utskottet propositionen såvitt avser frakttödet och avstyrker motionen i motsvarande del.

Utskottet har inte heller i övrigt något att erinra mot regeringens förslag under detta anslag.

Utskottet hemställer

1. beträffande *frakttöd för film*

att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:1361 yrkande 19 i motsvarande del godkänner de i propositionen förordade ändringarna av grunderna för sådant stöd,

2. beträffande *återanskaffning av utrustning*

att riksdagen godkänner vad som i proposition 1983/84:100 förordats om sådan återanskaffning,

3. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:1361 yrkande 19 i motsvarande del till *Statens biografbyrå* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 3 457 000 kr.

2. **Filmstöd.** Regeringen har under punkt G 2 (s. 403–406) föreslagit riksdagen att till Filmstöd för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 34 040 000 kr.

Motion

I motion 1983/84:2064 av Eva Hjelmström m. fl. (vpk) yrkas – med hänvisning till vad som anförts i motion 1983/84:2063 – att riksdagen under anslaget Filmstöd beslutar anvisa 5 000 000 kr. utöver regeringens förslag till försöksverksamhet med lokalt arbete med video.

Utskottet

Anslaget föreslås bli uppräknat med ca 3 % till 34 040 000 kr. Anslagsposten Främjande av spridning och visning av värdefull film föreslås bli höjd med 100 000 kr. till 5 100 000 kr. Av beloppet bör, föreslås det, liksom under innevarande budgetår högst 2 milj. kr. få användas för försöksverksamhet med lokalt arbete med video.

Motionärerna bakom motion 2064 (vpk) anser att den del av nämnda anslagspost som är avsedd för lokalt arbete med video skall höjas från 2 milj. kr. till 7 milj. kr.

Med hänsyn till budgetsituationen och till att, som redovisas i propositionen, effekterna av försöksverksamheten med lokalt arbete med video skall klargöras avstyrker utskottet motionsyrkandet. Utskottet har inte heller i övrigt något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:2064 till *Filmstöd* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 34 040 000 kr.

3. **Arkivet för ljud och bild: Förvaltningskostnader.** Regeringen har under punkt G 3 (s. 406–408)

1. berett riksdagen tillfälle ta del av vad som i propositionen anförts om arkivets för ljud och bild organisation,

2. föreslagit riksdagen att till Arkivet för ljud och bild: Förvaltningskostnader för budgetåret 1984/85 anvisa ett förslagsanslag av 6 485 000 kr.

Utskottet

I propositionen anförts att arkivet för ljud och bild bör få en egen styrelse den 1 juli 1984 och att därvid den till arkivet knutna nämnden bör avvecklas. Utskottet anser att det anförda inte påkallar något uttalande av riksdagen.

Utskottet har inte något att erinra mot förslaget till medelsanvisning.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen beslutar att vad som i proposition 1983/84:100 anförts om arkivets för ljud och bild organisation inte skall föranleda något riksdagens uttalande,
2. att riksdagen till *Arkivet för ljud och bild: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 6 485 000 kr.

4. Arkivet för ljud och bild: Insamlingsverksamhet m. m. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 4 (s. 408 och 409) och hemställer

att riksdagen till *Arkivet för ljud och bild: Insamlingsverksamhet m. m.* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 380 000 kr.

Dagspress och tidskrifter

5. Stöd till kulturtidskrifter. Regeringen har under punkt G 9 (s. 417 och 418) föreslagit riksdagen att till Stöd till kulturtidskrifter för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 9 907 000 kr.

Motion

I motion 1983/84:1228 av Eva Hjelmström (vpk) yrkas att riksdagen under anslaget Stöd till kulturtidskrifter, upptar ett i förhållande till regeringens förslag med 100 000 kr. förhöjt belopp avseende deckargenren.

Utskottet

Förra budgetåret beviljades från anslaget stöd till 206 tidskrifter med bidragsbelopp mellan 5 000 kr. och 185 000 kr.

Regeringen föreslår en treprocentig uppräknig av anslaget till 9 907 000 kr.

Motion 1228 (vpk) syftar till ett ökat stöd till tidskrifter inom deckargenren med 100 000 kr.

Utskottet är inte berett tillstyrka ett frångående av den nuvarande principen för stöd till kulturtidskrifter, nämligen att stödet bör vara neutralt i förhållande till olika ämnesområden inom tidskriftsutgivningen. Utskottet, som erinrar om att tidskriften *Jury* fått ett betydande stöd från anslaget eller 85 000 kr. för innevarande budgetår, avstyrker motionsyrkandet. Regeringsförslaget till medelsanvisning bör godtas.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:1228 till *Stöd till kulturtidskrifter* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 9 907 000 kr.

Litteratur och bibliotek

6. **Litteraturstöd.** Regeringen har under punkt G 12 (s. 423–427) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen förordats beträffande omfördelning av medel inom anslaget,
2. godkänna att försöksverksamheten med presentation av svensk litteratur i utlandet utsträcks till att gälla till utgången av juni 1985,
3. godkänna vad som i propositionen förordats beträffande användningen av medel för läsförbättrings verksamhet bland barn och ungdom,
4. godkänna vad som i propositionen förordats beträffande inriktningen av verksamheten En bok för alla,
5. bemyndiga regeringen att träffa tvåårsavtal med Stiftelsen Litteraturfrämjandet om utgivningen av En bok för alla – barn och ungdomar,
6. till Litteraturstöd för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 30 310 000 kr.

Motioner

I motion 1983/84:495 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga,

7. att riksdagen under anslaget Litteraturstöd, delposten Utgivningsstöd, för budgetåret 1984/85 anvisar 1 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

I motion 1983/84:635 av Åke Gustavsson m. fl. (s) yrkas att riksdagen begär att regeringen låter utreda formerna för ett stöd till svenska kvalitetsserier som publiceras i seriealbum, seriemagasin och dags- och veckopress.

I motion 1983/84:986 av Carl-Henrik Hermansson (vpk) yrkas att riksdagen beslutar om upprättande av ett svenskt klassikerbibliotek och som en första åtgärd i statsbudgeten för budgetåret 1984/85 under anslaget Litteraturstöd anvisar 1 000 000 kr.

I motion 1983/84:1361 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

20. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om utgivningen av En bok för alla,

21. att riksdagen till Litteraturstöd för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 27 310 000 kr.

I motion 1983/84:1647 av Karl Boo m. fl. (c) yrkas att riksdagen anvisar 600 000 kr. till läsfrämjande åtgärder bland barn och ungdomar.

I motion 1983/84:1659 av Birgitta Johansson m. fl. (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av billiga kvalitetsböcker såsom Litteraturfrämjandets utgivning En bok för alla.

I motion 1983/84:1674 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas, såvitt nu är i fråga,

1. att riksdagen under anslaget Litteraturstöd anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 4 500 000 kr. förhöjt belopp.

Vissa uppgifter om anslaget, m. m.

Från anslaget utgår utgivningsstöd samt bidrag till vissa andra ändamål som är att hänföra till litteraturstöd. De olika kategorierna framgår av sammanställningen på nästa sida.

Föredragande statsrådet anser att statens kulturråd inom utgivningsstödet och mellan de olika stödbelopp som regeringen kommer att fastställa för kategorierna 1 a – 1 g i tablån bör få omfördela ett belopp av 1 000 000 kr. Motsvarande belopp för innevarande budgetår uppgår till 500 000 kr. Han förordar också att rådet vid behov får omfördela belopp av högst 100 000 kr. från nämnda stödkategorier (1 a – 1 g) inom anslagsposten Utgivningsstöd för att användas för stöd till den pågående försöksverksamheten med presentation av svensk litteratur i utlandet enligt nu gällande regler. Några nya medel för detta ändamål föreslås inte bli anvisade. Försöksverksamheten föreslås bli utsträckt till att gälla till utgången av juni 1985.

Beträffande statsbidrag till läsfrämjande åtgärder bland barn och ungdom samt för stöd till utgivning och distribution av prisbillig kvalitetslitteratur, En bok för alla, finns skäl nämna följande.

Bidrag till läsfrämjande åtgärder utgår för innevarande budgetår med 400 000 kr. till studieförbunden för särskilda projekt med läsfrämjande verksamhet. Hälften av anslagsmedlen används till inköp av böcker. Inköpen handhas av Stiftelsen Litteraturfrämjandet. Böckerna lämnas utan kostnad för studieförbunden till dessa. Resterande medel – således 200 000 kr. – fördelas av kulturrådet till studieförbunden i huvudsak för läsfrämjande projekt på regional och lokal nivå som genomförs i samverkan med barn- och ungdomsorganisationer eller inom studieförbundens egen verksamhet.

Mellan staten och Litteraturfrämjandet finns f. n. två skilda ettårsavtal om utgivningen av En bok för alla, ett avseende vuxenböcker och ett avseende barn- och ungdomsböcker. Avtalen löper ut vid kommande halvårsskifte.

I propositionen föreslås att medlen under anslagsposten Bidrag till läsfrämjande åtgärder bland barn och ungdom, 400 000 kr., överförs till

	1983/84	Beräknad ändring 1984/85	
		Statens kultur- råd, skolöver- styrelsen	Före- draganden
1. Utgivningsstöd	(21 244 000) ¹		
a) Ny svensk skönlitteratur för vuxna	6 000 000		
b) Skönlitteratur för vuxna i svensk översättning	2 850 000		
c) Klassiker	2 200 000		
d) Facklitteratur för vuxna	3 919 000		
e) Barn- och ungdomslitte- ratur	2 500 000		
f) Barn- och ungdomsserier	475 000	+2 320 000	+637 000
g) Projektstöd till särskilt kostnadskrävande utgiv- ning	1 290 000		
h) Utgivning av August Strindbergs samlade verk	900 000		
i) Litteratur på invandrar- och minoritetsspråk	900 000		
j) Stöd till författarverk- städer	210 000		
2. Framställning av lättläst lit- teratur	1 531 000	+ 122 000 ²	+ 46 000
3. Stöd till presentation av svensk litteratur i utlandet	-	+ 300 000	-
4. Studie av bokbranschen	200 000	of.	of.
5. Bidrag till läsfrämjande åtgärder bland barn och ungdom	400 000	- 400 000	- 400 000
6. Utgivning och distribution av prisbillig kvalitetslitteratur, En bok för alla	5 958 000	+ 477 000	- 398 000
7. Sigtunastiftelsens klipparkiv	46 000	+ 3 000	+ 4 000
8. Stiftelsen Svenska barnboks- institutet	940 000	+ 456 000	+ 30 000
9. Svenska Vitterhetssamfun- det	55 000	+ 3 000	of.
10. Samfundet De nio	17 000	+ 1 000	of.
	30 391 000	+3 282 000	- 81 000

¹ Statens kulturråd får under budgetåret 1983/84 omfördela medel till ett belopp av 500 000 kr. mellan posterna a)-g).

² Skolöverstyrelsen och statens kulturråd.

anslagsposten Utgivning och distribution av prisbillig kvalitetslitteratur. Medlen bör betalas ut till Litteraturfrämjandet och användas för läsfrämjande verksamhet. Samtidigt föreslås en besparing av 798 000 kr. under den senare anslagsposten, som f. n. uteslutande avser stöd till utgivning av En bok för alla. Sammantaget föreslås således att anslagsposten Utgivning och distribution av kvalitetslitteratur minskas med 398 000 kr. till 5 560 000 kr.

Då det gäller frågan om nya avtal om utgivning av En bok för alla föreslås

att regeringen bemyndigas att träffa tvåårsavtal med Stiftelsen Litteraturfrämjandet om utgivningen för barn och ungdom. I fråga om vuxenböcker krävs inte något bemyndigande, eftersom riksdagen tidigare beslutat om utgivning i permanenta former.

Det anges i propositionen att Litteraturfrämjandets användning av de medel – 400 000 kr. – som är avsedda att överföras från den nuvarande anslagsposten beträffande läsfrämjande åtgärder bland barn och ungdom skall regleras i avtalet med Litteraturfrämjandet.

Föredragande statsrådet anser att det bör vara möjligt bedriva En bok för alla-verksamheten med i princip samma inriktning som tidigare, trots besparingen under anslagsposten. Han förordar emellertid att stiftelsen redan nu prövar möjligheten att ytterligare förstärka den läsfrämjande inriktningen i verksamheten. Resurser härför bör kunna frigöras, anför han, dels genom att antalet utgivna titlar minskas något, dels genom att stiftelsen vidtar inkomstförstärkande och kostnadssänkande åtgärder i övrigt.

Det nya avtalet med Litteraturfrämjandet är i enlighet med det sagda avsett att vara tvåårigt. Föredragande statsrådet avser att föreslå regeringen att ge kulturrådet i uppdrag att förbereda ett mera långsiktigt avtal, som således skall avse tiden fr. o. m. den 1 juli 1986. Frågan om den långsiktiga inriktningen av verksamheten bör behandlas i samband med regeringens ställningstagande med anledning av förslagen från 1982 års bokutredning och folkbiblioteksutredningen 1980, anför det.

Folkbiblioteksutredningen 1980 (U 1979:17)

Folkbiblioteksutredningen 1980 (Fb 80) har nyligen avgivit sitt slutbetänkande (SOU 1984:23) Folkbibliotek i Sverige. I betänkandet behandlas i skilda avsnitt följande frågor, nämligen Folkbibliotekets mål, Folkbibliotekets kultur- och informationsuppgifter, Gratisprincipen, Folkbibliotekets medier, Informationsteknologi i folkbibliotekens tjänst, Folkbibliotek i samverkan, Organisation, struktur och planering, Ansvarsfördelning stat-kommun, Regionala biblioteksuppgifter, Centrala folkbiblioteksuppgifter, Statsbidrag och Utbildning. Då det gäller statsbidrag till folkbiblioteken föreslår utredningen att medel som nu anvisas inom området omdisponeras. I det följande redovisas utredningsförslaget i den mån det är påkallat med hänsyn till föreliggande motionsförslag.

1982 års bokutredning (U 1982:02)

1982 års bokutredning har i dagarna avgett sitt slutbetänkande (SOU 1984:30) Läs mera! I betänkandet föreslås bl. a. att kontinuerliga och långsiktiga insatser görs för att främja läsandet bland barn och ungdom, att en fortsatt utbyggnad av arbetsplatsbibliotek skall ses som en betydelsefull insats för att främja läsintresset bland vuxna, att statligt utgivningsstöd av

nuvarande omfattning bibehålls, att ingen ändring görs i den näringsrättsliga regleringen av bokbranschen, att staten engagerar sig i ett utvecklingsprogram för stöd till bokhandeln, att statens kulturråd får i uppdrag att pröva nya former för att uppmärksamma den litteraturstödda utgivningen i samband med folkbibliotekens inköp samt att utredningens samlade förslag till insatser för litteratur och läsning finansieras inom befintliga anslagsramar.

Utskottet vill här också erinra om att bokutredningen förra året publicerade rapporten *Läs!* (Liber Förlag, Stockholm), som innehåller bl. a. bakgrundsmaterial om situationen på bokmarknaden.

Utskottet

I det föregående har utskottet redovisat bl. a. regeringens förslag då det gäller det statliga utgivningsstödet. I två motioner framställs yrkanden som synes avse främst den del av anslagsposten Utgivningsstöd, som skall användas för stöd till ny svensk skönlitteratur för vuxna, nämligen motionerna 495 (fp) och 1674 (vpk). Yrkandet i sistnämnda motion avser även anslagsposten Utgivning och distribution av prisbillig kvalitetslitteratur (Litteraturfrämjandet).

År 1982 räknades det statliga utgivningsstödet för budgetåret 1982/83 i sin helhet upp med drygt 3 milj. kr., varav 1 milj. kr. avsåg en förstärkning av stödet till svensk skönlitteratur för vuxna i syfte att möjliggöra i det närmaste en återgång till stödets ursprungliga nivå motsvarande ca 300 titlar. Motionärerna bakom motion 495 anser att regeringens förslag för nästa budgetår innebär en fortsatt urholkning av stödet. De uttalar sin tillfredsställelse med att regeringen avser att så snart 1982 års bokutredning och folkbiblioteksutredningen 1980 avslutat sitt arbete och utredningarnas förslag remissbehandlats – våren 1985 – förelägga riksdagen förslag på de områden som utredningsarbetet omfattat. I avvaktan på ett sådant förslag bör nivån på det här aktuella stödet hållas uppe. En uppräkningsmedel på 1 milj. kr. utöver regeringens förslag förordas. Samtidigt anför de att det är nödvändigt att man prövar om den balans som i dag finns mellan utgivningsstöd och distributionsstöd är lämpligt avvägd. De anför – dock utan att något formellt yrkande framställs i denna del – att mycket talar för att insatserna på distributionsområdet måste förstärkas. I motion 1674 erinras bl. a. om den allt hårdare konkurrens från andra medier, som boken utsatts för, något som motiverar ett omfattande statligt litteraturstöd. Motionärerna framhåller att litteraturstödet också har betydelse på det sättet att det möjliggör många små bokförlags fortsatta existens, exempelvis bokförlag som specialiserat sig på kvalitetslitteratur. Motionärernas yrkande i denna del innebär en uppräkningsmedel av anslagsposten Utgivningsstöd med ca 3,7 milj. kr.

I sitt i dagarna avlämnade slutbetänkande har 1982 års bokutredning funnit att utformningen av litteraturstödet i väsentliga avseenden är ändamålsenlig. Utredningen lägger inte fram förslag om några stora förändringar i inrikt-

ningen av utgivningsstödet. På distributionssidan läggs förslag bl. a. om ett utvecklingsprogram för stöd till bokhandeln. Utskottet anser att man inte bör föregripa den fortsatta beredningen av utredningsförslaget vare sig då det gäller avvägningen mellan utgivningsstöd och distributionsstöd eller i annat avseende. Liksom förra året vill utskottet dock erinra om att kulturrådet framhållit att bokutgivningen inte får överstimuleras med hänsyn till de betydande distributionsvårigheter som råder inom branschen. Utskottet konstaterar att medelsberäkningen har samma utgångspunkt som andra likartade anslag, nämligen en treprocentig uppräknig. Utskottet kan inte förorda en större uppräknig av anslagsposten Utgivningsstöd än vad regeringen föreslagit. Motionerna 495 och 1674 avstyrks i aktuella delar.

Frågan om utgivning av ett svenskt klassikerbibliotek tas upp i motion 986 (vpk). Motionären utvecklar utförligt behovet av ett sådant bibliotek. Han framhåller bl. a. att klassikerna utgör för dagens människor viktiga delar av deras kulturarv. I skolan liksom i all uppfostran bör de utgöra en viktig beståndsdel.

Motionären anser att inte bara bokförlagen utan främst statsmakterna måste ta på sig ansvaret för att de svenska klassikerna i större utsträckning finns att tillgå i bokhandeln. Ett särskilt svenskt klassikerbibliotek bör skapas, till en början omfattande förslagsvis 50 band. Särskilda åtgärder bör vidtas för att klassikerbiblioteket skall finnas tillgängligt i bl. a. alla skolor och hos alla bokhandlare. Kulturrådet bör ges i uppdrag att i samråd med bokbranschen finna de lämpligaste formerna för produktion och distribution. Motionären vill att som en första åtgärd medel för ändamålet om 1 000 000 kr. skall anvisas under förevarande anslag.

Utskottet – som erinrar om att frågan om ett svenskt klassikerbibliotek behandlats tidigare av riksdagen (KrU 1979/80:26 och KrU 1980/81:26) – vill inledningsvis nämna att det i anslagsposten Utgivningsstöd för innevarande budgetår ingår en delpost om 2 200 000 kr. för stöd till utgivning av klassiker samt en delpost om 900 000 kr. för stöd till utgivning av August Strindbergs samlade verk.

Som utskottet tidigare anfört (KrU 1980/81:26 s. 45) har utskottet liksom motionären den uppfattningen att det är av stor betydelse för vårt lands litterära och kulturella liv att den klassiska litteraturen ständigt finns tillgänglig, dvs. både ges ut och hålls i lager. Riksdagen har genom sina beslut om det stöd till utgivning av klassiker som redan finns, däri inräknat den påbörjade satsningen på en utgivning av Strindbergs samlade verk, gett uttryck för samma uppfattning.

Vid bedömningen av motionsyrkandet måste också beaktas vad 1982 års bokutredning anfört i sitt nyligen avgivna betänkande *Läs mera!* (s. 138). Utredningen har kommit till den uppfattningen att En bok för alla borde ta ett visst ansvar för utgivningen av såväl svenska som utländska klassiker. Denna slutsats grundas på den övertygelsen att kunskap om och erfarenhet av den klassiska litteraturen i vid mening är av stor betydelse för litteraturin-

tresset. Utredningen finner det således tänkbart att Litteraturfrämjandet inom ramen för En bok för alla tar initiativet till utgivandet av en lättillgänglig och representativ klassikerserie.

Utskottet anser att prövningen av det förslag som innefattas i utredningens sålunda redovisade uttalande inte bör föregripas. Med hänsyn härtill och till den satsning som redan nu görs på klassiker anser utskottet att motionen inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet tar härfter upp frågan om bidrag till läsfrämjande åtgärder bland barn och ungdom och stöd till utgivning och distribution av prisbillig kvalitetslitteratur.

I motion 1647 (c) understryks starkt att den hittillsvarande läsfrämjande verksamheten för barn och ungdom varit av stort värde. Behovet av utbildningsinsatser och stöd till ledare, exempelvis i form av metodmaterial, framhålls. Intresset för läsfrämjande verksamhet är stort i föreningarna och verksamheten betyder mycket för barnens fortsatta kontakt med böcker och bibliotek. Motionärerna har inte något emot regeringens förslag att låta Litteraturfrämjandet bli huvudman för läsfrämjande åtgärder, eftersom stiftelsen redan har fungerande kontakter med studieförbunden. Motionärerna hyser emellertid farhågor för att den av regeringen totalt föreslagna medelstillelningen för Litteraturfrämjandets verksamhet inte är tillräcklig för att säkerställa fortsatt läsfrämjande arbete. De vill ha garantier för fortsatt stöd till läsfrämjande åtgärder inom anslagsposten till Litteraturfrämjandet eller genom att medel anvisas under ett särskilt anslag. Yrkandet innebär förslag om att 600 000 kr. skall anvisas till läsfrämjande åtgärder bland barn och ungdomar.

Utskottet vill framhålla att liksom hitintills varit fallet det även i fortsättningen blir möjligt för studieförbunden att få direkta bidrag för läsfrämjande verksamhet bland barn och ungdom, nämligen via det statliga stödet till kulturverksamhet inom folkbildningen under anslaget Bidrag till studieförbunden m. m. Vidare vill utskottet framhålla att – om riksdagen godkänner att medel som nu beräknas till anslagsposten Bidrag till läsfrämjande åtgärder bland barn och ungdom i stället beräknas under anslagsposten som rör Litteraturfrämjandet – regeringen har för avsikt att reglera medelsanvändningen i det avtal mellan staten och stiftelsen som avser verksamheten En bok för alla. Utskottet utgår med hänsyn härtill från att syftet med medelsanvisningen till läsfrämjande verksamhet bland barn och ungdom kommer att bli tillgodosett utan någon riksdagens åtgärd, såvitt avser medlens användning. Utskottet kan däremot inte tillstyrka att ett högre bidrag för ändamålet beräknas än vad regeringen gjort, nämligen 400 000 kr. I enlighet med det anförda avstyrks motionen.

Motion 1674 (vpk) kan i här aktuell del sägas ha till syfte att medelsberäkningen för anslagsposten Utgivning och distribution av prisbillig kvalitetslitteratur inte bör innebära en nedskärning av resurserna för Stiftelsen Litteraturfrämjandet för nästa budgetår utan att den besparing – om 798 000

kr. – som regeringen anser bör göras i fråga om utgivningen av En bok för alla skall användas för direkt läsfrämjande åtgärder. Motionärerna pekar bl. a. på att många organisationer, bl. a. LO, TCO och Författarförbundet, engagerat sig starkt för fler arbetsplatsbibliotek, och att Författarförbundets ordförande framhållit att i detta syfte konsulter med kunskap om såväl litteratur som arbetsliv skulle kunna knytas till Litteraturfrämjandet.

Utskottet vill med anledning av motionen erinra om att förslaget av 1982 års bokutredning i stor utsträckning tar sikte på – om man tar begreppet i en vid mening – läsfrämjande åtgärder. Bl. a. ägnas arbetsplatsbiblioteken stor uppmärksamhet. Utskottet anser att remissbehandlingen av betänkandet bör avvaktas och att slutlig ställning till frågan om ytterligare insatser av det slag som motionärerna förordar bör tas i samband med behandlingen av den aviserade propositionen om bok- och biblioteksfrågor. Utskottet vill här också framhålla att, enligt vad utskottet inhämtat, kulturrådet kommer att få i uppgift att analysera och lämna förslag om hur läsfrämjande arbete långsiktigt kan organiseras och vilken roll Litteraturfrämjandets verksamhet med En bok för alla bör spela i det sammanhanget. Denna uppgift kommer att läggas på kulturrådet i samband med att myndigheten får i uppdrag att förbereda ett nytt avtal för tiden fr. o. m. den 1 juli 1986. Motionsyrkandet i här aktuell del avstyrks. I det följande prövas frågan om resurstilldelningen för utgivning av En bok för alla.

Företrädare för moderata samlingspartiet anser i motion 1361 att medelsanvisningen, såvitt avser En bok för alla, bör kunna minskas med 3 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit eller således från 5 958 000 kr. under innevarande budgetår till 2 160 000 kr. Vid ett bifall till förslaget skulle således – om man lägger till 400 000 kr. för läsfrämjande åtgärder bland barn och ungdom – anslagsposten bestämmas till 2 560 000 kr. Motionärerna erinrar om att utbudet av prisbillig och icke statssubventionerad kvalitetslitteratur under senare år ökat glädjande. Priset för En bok för alla bör kunna sättas så att full kostnadstäckning uppnås utan att någon får sämre möjligheter att ta del av kvalitetslitteratur. Det bidrag, som enligt motionärerna bör utgå, bör användas uteslutande för utgivning av barn- och ungdomslitteratur.

I motion 1659 (s) kommer ett delvis annorlunda synsätt på utgivningen av En bok för alla till uttryck. Motionärerna framhåller att riksdagens beslut 1976 om statligt stöd till en massmarknadsutgivning av prisbillig kvalitetslitteratur var en av de viktigaste kulturpolitiska reformerna på litteraturområdet på 1970-talet. Den hade en klar förankring såväl i de kulturpolitiska mål som i den kulturpolitiska strategi som fastlades av 1974 års riksdag. Motionärerna utvecklar utförligt vilken betydelse ifrågavarande utgivning haft. Utgivningen har visat sig uppfylla en rad av de förhoppningar som ställdes på den vid starten, och den har kommit att framstå som ett slagkraftigt och kvalitativt högtstående alternativ till den s. k. triviallitteratur som förmedlas via Pressbyrån och liknande kanaler. Den har nått nya

läsargrupper genom försäljning bl. a. på arbetsplatser och i föreningar. I landets skolor har de möjligheter En bok för allas utgivning av barn- och ungdomsböcker erbjuder alltmera tagits till vara. Den har visat sig kunna fungera som hjälpmedel såväl i undervisning som i en allmänt läsförbättrande verksamhet. I strävandena att stimulera bokintresset bland nya grupper av läsare utgör En bok för alla det kanske viktigaste hjälpmedlet. Motionärerna anser mot den redovisade bakgrunden att den av regeringen föreslagna nedskärningen är anmärkningsvärd inte minst med tanke på utredningsarbetet på området och att större förändringar i det nuvarande systemet följaktligen borde anstå till dess utredningsresultaten föreligger och dessa behandlats i vederbörliga instanser. Det vore enligt motionärernas mening olyckligt om utgivningen av En bok för alla på grund av minskade resurser skulle drabbas av stagnation och kanske tillbakagång. I stället bör den förstärkas och utvecklas. Motionärerna vill att riksdagen skall uttala sig för behovet av billiga kvalitetsböcker av det slag som Litteraturfrämjandets utgivning En bok för alla representerar.

Utskottet kan för sin del ställa sig bakom den uppfattning som kommer till uttryck i motion 1659 om behovet av billiga kvalitetsböcker av samma slag som En bok för alla. Enligt utskottets mening står detta inte i motsättning till att man gör en sådan besparing som föreslås av regeringen eftersom det, enligt den bedömning regeringen gjort, ändå bör vara möjligt att bedriva verksamheten med i princip samma inriktning som hittills. Utskottet ställer sig också bakom förslaget att Stiftelsen Litteraturfrämjandet redan nu prövar möjligheten att ytterligare förstärka den läsförbättrande inriktningen i verksamheten. Resurser härför bör kunna frigöras bl. a. genom att stiftelsen vidtar inkomstförstärkande och kostnadsänkande åtgärder.

Att – som föreslås i motion 1361 – göra en mer långtgående besparing än vad regeringen föreslagit skulle inte låta sig förenas med ett bibehållande av utgivningens nuvarande inriktning. Det kan också ifrågasättas om det skulle vara möjligt att göra en så omfattande resursnedskärning som motionärerna föreslår utan att barn- och ungdomsböcker skulle drabbas, eftersom vissa kostnadsposter är gemensamma med vuxenutgivningen. Arbetet med spridning av böckerna är nämligen i stor utsträckning gemensamt för de båda utgivningskategorierna.

I enlighet med det anförda avstyrker utskottet motion 1361 i aktuell del.

Något särskilt uttalande med anledning av motion 1659 erfordras enligt utskottets mening inte. 1982 års bokutredning har behandlat utgivningen av En bok för alla och riksdagen får nästa år anledning att närmare pröva insatserna för utgivning av prisbillig kvalitetslitteratur.

Med hänsyn till utskottets hänsynstagande i det föregående bör den här aktuella anslagsposten för nästa budgetår benämnas Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsförbättrande åtgärder för barn och ungdom.

Frågan om stöd till svenska kvalitetsserier som publiceras i seriealbum,

seriemagasin och dags- och veckopress tas upp i motion 635 (s). Motionärerna vill under hänvisning till en utförlig motivering att formerna för ett sådant stöd skall utredas. I anslutning till redovisningen av yrkandet vill utskottet nämna att Studieförbundet Vuxenskolan i en skrivelse till statsrådet Bengt Göransson nyligen lagt fram ett förslag som har samma innehåll.

Motionärerna framhåller att man vid olika undersökningar av seriemarknaden kommit fram till att större delen av serieutbudet är av låg kvalitet. Vidare hävdas i motionen bl. a. att serieutgivningen har en utpräglad massmarknadsinriktning med stora upplagor och låg prissättning, att genom den utländska konkurrensen de få svenska serieskapare som lyckats få sina verk publicerade tvingas godta en jämförelsevis låg betalning och att de unga talangerna tvingas överge serierna eller arbeta snabbare och mer schablonartat, att det är olyckligt att det nuvarande stödet i så hög grad är inriktat på seriealbum, att utbudet präglas inte av mångfald och valfrihet utan av kommersiellt styrd likriktning, att ett fullgott serieutbud fordrar att en avsevärd del av detta speglar vårt samhälle och dess värderingar och att andelen svenska serier därför måste öka avsevärt så att kvaliteten skall höjas.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att det för innevarande budgetår i anslagsposten Utgivningsstöd ingår en delpost om 475 000 kr., som avser stöd till barn och ungdomsserier. Projektstöd kan utgå såväl till seriealbum och serieböcker som till enskilda serier och grupper av serier i serietidningar (KRFS 1983:35). Efterhandsstöd från anslaget kan utgå endast till utgåva i album eller bokform (KRFS 1983:36). Utskottet vill här även framhålla att serietidningar i princip också kan få stöd från anslaget till kulturtidskrifter (se prop. 1978/79:143 s. 24). Serieskapare kan också få stöd till utvecklingsarbete genom bidrag och stipendier som fördelas av konstnärnämnden och författarfonden (se nämnda prop. s. 24 samt prop. 1977/78:99 s. 83 f). Även om det således finns en rad bidragsmöjligheter på området, måste framhållas att det på grund av begränsad tillgång på medel är svårt att tillgodose det bidragsbehov som föreligger.

Med hänsyn till vad motionärerna anför anser utskottet att det är viktigt att det finns ett stöd som är ägnat att bidra till skapande och utgivning av svenska kvalitetsserier. Mot denna bakgrund anser utskottet det motiverat att de synpunkter i fråga om behovet av stöd till serier som framförs i motionen och som överensstämmer med dem som framförs i skrivelsen från Vuxenskolan närmare övervägs. Vad utskottet sålunda anfört med anledning av motion 635 om stöd till serier bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottet hemställer

1. *beträffande medelsberäkningen för utgivningsstöd*

att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motionerna 1983/84:495 yrkande 7 och 1983/84:1674 yrkande 1, båda motionerna i motsvarande del, för angivna ändamål under anslaget beräknar ett belopp av 21 881 000 kr.,

2. beträffande *beräkning av medel för ett svenskt klassikerbibliotek, m. m.*
att riksdagen avslår motion 1983/84:986 i motsvarande del,
3. beträffande *beräkning av medel för läsfrämjande åtgärder bland barn och ungdom, m. m.*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:1647 i motsvarande del dels godkänner vad som i propositionen förordats beträffande användningen av medel för läsfrämjande verksamhet bland barn och ungdom, dels för angivna ändamål som en delpost under anslaget beräknar 400 000 kr.,
4. beträffande *beräkning av medel för läsfrämjande åtgärder, som ej avses under mom. 3*
att riksdagen avslår motion 1983/84:1674 yrkande 1 i motsvarande del,
5. beträffande *behovet av billiga kvalitetsböcker*
att riksdagen avslår motion 1983/84:1659,
6. beträffande *Stiftelsen Litteraturfrämjandets utgivning av En bok för alla*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:1361 yrkande 20 dels godkänner vad som i propositionen förordats beträffande inriktningen av verksamheten En bok för alla, dels för utgivningen av En bok för alla som en delpost under anslaget beräknar 5 160 000 kr.,
7. beträffande *visst bemyndigande*
att riksdagen bemyndigar regeringen att träffa tvåårsavtal med Stiftelsen Litteraturfrämjandet om utgivningen av En bok för alla – barn och ungdomar,
8. beträffande *omfördelning av medel inom anslaget*
att riksdagen godkänner vad som förordats i proposition 1983/84:100,
9. beträffande *försöksverksamhet med presentation av svensk litteratur i utlandet*
att riksdagen godkänner att försöksverksamheten utsträcks till att gälla till utgången av juni 1985,
10. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motionerna 1983/84:495 yrkande 7, 1983/84:986, 1983/84:1647 och 1983/84:1674 yrkande 1, samtliga motioner i motsvarande del, samt motion 1983/84:1361 yrkande 21 till *Litteraturstöd* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 30 310 000 kr.,
11. beträffande *stöd till serier*
att riksdagen med anledning av motion 1983/84:635 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

7. Bokhandelsstöd m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna G 13–G 16 (s. 427–432) och hemställer

1. att riksdagen beslutar att vad som i proposition 1983/84:100 anförts om användningen av medel under anslagsposten *Distributionsstöd* inte skall föranleda något riksdagens uttalande,
2. att riksdagen godkänner vad som i proposition 1983/84:100 förordats beträffande stöd till kompletteringslager,
3. att riksdagen till *Bokhandelsstöd* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 2 000 000 kr.,
4. att riksdagen medger att statsgaranti för lån till nyetablering av förlag m. m. under budgetåret 1984/85 får beviljas intill ett belopp av 2 000 000 kr.,
5. att riksdagen medger att statsgaranti för lån till bokhandel under budgetåret 1984/85 får beviljas intill ett belopp av 1 500 000 kr.,
6. att riksdagen till *Kreditgarantier till förlag och bokhandel* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
7. att riksdagen antar vid proposition 1983/84:100 fogat förslag till lag om ändring i lagen (1977:485) om tillfälligt överlämnande av förvaltningsuppgift inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde (bil. till betänkandet),
8. att riksdagen godkänner att försöksverksamheten med kreditstöd till bokhandel utsträcks till att gälla till utgången av juni 1985,
9. att riksdagen bemyndigar regeringen att förlänga avtalet mellan staten och Bokbranschens finansieringsinstitut aktiebolag om bolagets handhavande av stödet med ett år,
10. att riksdagen till *Lån för investeringar i bokhandel* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 2 200 000 kr.,
11. att riksdagen till *Bidrag till Svenska språknämnden* för budgetåret 1984/85 anvisar ett anslag av 1 257 000 kr.

8. Bidrag till folkbibliotek. Regeringen har under punkt G 17 (s. 432 och 433) föreslagit riksdagen att till Bidrag till folkbibliotek för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 17 108 000 kr.

Motion

I motion 1983/84:1674 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas, såvitt nu är i fråga,

2. att riksdagen under anslaget Bidrag till folkbibliotek anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 10 000 000 kr. förhöjt belopp.

Bidrag till folkbiblioteken för inköp av litteratur som fått statligt stöd, m. m.

För budgetåret 1982/83 beräknades under anslaget särskilda medel för folkbibliotekens inköp av böcker som getts ut med statligt litteraturstöd. Anslagsposten bestämdes till 10 milj. kr. Medlen anvisades genom att riksdagen biföll en reservation (nr 19) som fogats till kulturutskottets betänkanden i ämnet (KrU 1981/82:30 och 31, rskr 1981/82:401).

I reservationen anfördes att anslagen till bibliotekens inköp måste vara av sådan storlek att biblioteken årligen kan förses med de viktigaste delarna av bokutgivningen. Samhället måste även i ekonomiskt kärevarer tider garantera att människor har fri tillgång till ett rikt urval av litteratur. Det framhölls vidare bl. a. att Sveriges författarförbund tidigare föreslagit att det statliga litteraturstödet skulle utvidgas till att även omfatta distributionsledet och ges en anknytning till biblioteken. I reservationen förutsattes att 1982 års bokutredning i samråd med folkbiblioteksutredningen kommer fram med ett samlat förslag grundat på en litteraturpolitisk helhetssyn. I avvaktan härpå måste emellertid omedelbara åtgärder vidtas för att hejda den olyckliga utvecklingen inom området, anfördes det. I reservationen tillstyrktes därför en motion om att redan för budgetåret 1982/83 ovan angivna belopp, 10 milj. kr., skulle anvisas för att säkerställa att ett brett urval av god litteratur finns tillgängligt runtom i landet – också på de mindre biblioteken. Som ett temporärt system skulle införas en särskild stödrabatt för folkbibliotekens inköp av litteraturstödd utgivning. Systemet borde utformas så att de ca 800 folkbibliotek som har öppet minst 15 timmar i veckan fick möjlighet att köpa ett exemplar av de litteraturstödda titlarna med 50 % rabatt på förlagets nettopris. Det borde ankomma på statens kulturråd att närmare utforma stödordningen efter samråd med folkbiblioteksutredningen.

Regeringen uppdrog i juni 1982 åt statens kulturråd att efter samråd med folkbiblioteksutredningen och 1982 års bokutredning redovisa förslag till bestämmelser med beaktande av vad riksdagen anförut rörande medlens användning.

I proposition 1982/83:25, som framlades hösten 1982, anfördes att det under kulturrådets beredningsarbete hade framkommit att de stödformer som anses vara mest lämpade för att uppnå den av riksdagen uttalade målsättningen med stödet inte på alla punkter överensstämde med den av riksdagen beslutade tekniska konstruktionen av ett temporärt stöd. Om det nya stödet skulle kunna verka redan under innevarande budgetår, anfördes det, borde regeringen emellertid redan inom kort tid utfärda bestämmelser för medlens användning. I propositionen föreslogs därför att regeringen fick bemyndigande att besluta om hur det temporära stödet till folkbibliotekens inköp av böcker som har erhållit litteraturstöd skulle utformas.

På hemställan av utskottet erhöll regeringen det begärda bemyndigandet (KrU 1982/83:14, rskr 1982/83:77). Beträffande behandlingen av propositionen i utskottet hänvisas till nämnda utskottsbetänkande.

Regler för dispositionen av ifrågavarande medel intogs i en förordning om statsbidrag för inköp av litteratur till lokala folkbibliotek (KRFS 1983:9).

I 1983 års budgetproposition anförde föredragande statsrådet att det ovan redovisade stödet till folkbibliotekens inköp av litteratur som erhållit statligt utgivningsstöd enligt hans mening borde ses som en engångsförstärkning av folkbibliotekens anslag för medieanskaffning och användas för kompletterande inköp av litteraturstödda böcker. I avvaktan på 1982 års bokutrednings förslag om det permanenta distributionsstöd som riksdagen uttalat sig för och folkbiblioteksutredningens 1980 förslag borde därför motsvarande stöd inte utgå under budgetåret 1983/84. På hemställan av utskottet bifölls förslaget (KrU 1982/83:30 punkt 6, rskr 1982/83:358). En reservation till förmån för bibehållande av stödet avsågs därmed.

Sveriges Författarförbund har i en skrivelse till utskottet lagt fram ett förslag angående stödet till bibliotekens inköp av böcker.

Utskottet

Vänsterpartiet kommunisterna yrkar i motion 1674 att det liksom för budgetåret 1982/83 skall utgå ett särskilt stöd om 10 milj. kr. till folkbibliotekens inköp av litteratur. Motionärerna anser att sådant stöd är än viktigare i dag inför den pågående och kommande medieexplosionen.

Utskottet anser i överensstämmelse med det synsätt som kommit till uttryck, då det gäller anslaget G 12 Litteraturstöd, att den proposition som skall avges våren 1985 på grundval av det nu avslutade arbetet av 1982 års bokutredning och folkbiblioteksutredningen 1980 inte bör föregripas. Några väsentliga förändringar i biblioteksstödet bör därför inte nu vidtas. Med hänsyn härtill och till budgetsituationen avstyrker utskottet motionsförslaget.

Utskottet har inte något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer

1. beträffande *beräkning av medel för bidrag till folkbiblioteken för inköp av litteratur som fått statligt utgivningsstöd*
att riksdagen avslår motion 1983/84:1674 yrkande 2 i motsvarande del,
2. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:1674 yrkande 2 i motsvarande del till *Bidrag till folkbibliotek för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 17 108 000 kr.*

9. **Bidrag till regional biblioteksverksamhet.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 18 (s. 433–435) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till regional biblioteksverksamhet* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 13 377 000 kr.

10. **Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Förvaltningskostnader. Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader.** Regeringen har under punkterna G 19 och G 20 (s. 436–442) föreslagit riksdagen att

1. till Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Förvaltningskostnader för budgetåret 1984/85 anvisa ett förslagsanslag av 14 581 000 kr.,

2. medge att regeringen lämnar talboks- och punktskriftsbiblioteket det beställningsbemyndigande om 4 500 000 kr. för budgetåret 1985/86 som förordats i propositionen,

3. godkänna att försöksverksamheten med försäljning av punktskriftsböcker permanentas,

4. bemyndiga regeringen att bestämma om huvudmannaskap för verksamheten med försäljning av punktskriftsböcker,

5. till Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 16 955 000 kr.

Motioner

I motion 1983/84:1662 av Bengt Lindqvist (s) yrkas att riksdagen beslutar att till Talboks- och punktskriftsbiblioteket i produktionskostnader för budgetåret 1984/85 anvisa ytterligare 5 milj. kr.

I motion 1983/84:2284 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas att riksdagen under anslaget Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 6 286 000 kr. förhöjt belopp.

Utskottet

Medel till talboks- och punktskriftsbiblioteket (TPB) anvisas under två olika anslag, ett förslagsanslag som avser förvaltningskostnader och ett reservationsanslag som avser produktionskostnader. Av följande tablå framgår storleken av de olika anslagsposterna m. m. under förvaltningskostnadsanslaget.

	1983/84	Beräknad ändring 1984/85	
		TPB	Före- draganden
Personal		57,9	of. of.
Anslag			
Förvaltningskostnader	7 992 000	+ 471 000	+520 000
(därav lönekostnader)	(6 812 000)	(+ 331 000)	(+423 000)
Lokalkostnader	1 691 000	+ 19 000	- 97 000
Produktionskostnader för studielitteratur	34 000	+3 766 000	- 34 000
Kompensation för kostnader på grund av kassettskatt	4 475 000	of.	of.
	14 192 000	+4 256 000	+389 000

Följande tablå visar motsvarande uppgifter i fråga om anslaget för produktionskostnader.

	1983/84	Beräknad ändring 1984/85	
		TPB	Före- draganden
1. Produktionskostnader för talböcker och punktskrifts- böcker m. m.	12 861 000	+5 676 000	+2 336 000
2. Produktionskostnader för punktskriftsböcker för försäljning	-	+ 700 000	+ 316 000
3. Bidrag till Sveriges dövas riksförbund för produktion av videogram för döva	1 400 000	+ 140 000	+ 42 000
	14 261 000	+6 516 000	+2 694 000

I två motioner, 1662 (s) och 2284 (vpk), framställs yrkanden som syftar till att produktionen av talböcker och punktskriftsböcker skall kunna hållas uppe på nuvarande nivå. Yrkandena innebär att den anslagspost som avser produktionskostnader för talböcker och punktskriftsböcker m. m. skall räknas upp avsevärt. Yrkandet i motion 2284 innebär att även anslagsposten Bidrag till Sveriges dövas riksförbund för produktion av videogram för döva skall räknas upp väsentligt.

Under förra budgetåret låg TPB:s produktionsnivå på 1 450 talbokstitlar och 375 punktskriftstitlar. Under innevarande budgetår kan produktionen beräknas komma att ligga på samma nivå. Utskottet anser att det är angeläget att produktionen av talböcker och punktskriftsböcker inte skärms ner.

I samband med den nu aktuella budgetprövningen har utskottet inhämtat att, enligt i dagarna gjorda bedömningar inom TPB, medelsåtgången under budgetåret 1984/85 för den kompensation för kostnader på grund av

kassettskatt, som det åligger TPB att fördela, kommer att högst avsevärt understiga det belopp – 4 475 000 kr. – som beräknats i budgetpropositionen för ändamålet.

Utskottet anser mot denna bakgrund att det bör göras en omfördelning mellan olika anslagsposter under de båda anslag, som avser TPB, så att biblioteket får resurser som möjliggör för detta att även under nästa budgetår hålla uppe bokframställningen på nuvarande nivå. Med hänsyn till innehållet i TPB:s anslagsframställning och till vad som anförs i budgetpropositionen bör detta bli möjligt om ett belopp om 3 000 000 kr. överförs från anslagsposten Kompensation för kostnader på grund av kassettskatt till anslagsposten Produktionskostnader för talböcker och punktskriftsböcker m. m. En sådan överföring medför med utgångspunkt i de inhämtade uppgifterna inte någon ökning av medelsanvisningen i förhållande till vad som beräknats i budgetpropositionen.

Detta ställningstagande tillgodoser i väsentlig mån motion 1662 samt motion 2284 i aktuell del.

Med hänsyn till att regeringen tillkallat en särskild utredare (U 1983:02) med uppgift att utreda frågan om Sveriges dövas riksförbunds produktion av videogram för döva kan utskottet inte tillstyrka motion 2284, såvitt däri yrkas en uppräknig av produktionsmedlen för ändamålet.

Medelsberäkningen i propositionen bör godtas i den mån den inte berörs i det föregående.

Utskottet har inte något att erinra mot att regeringen lämnar TPB det beställningsbemyndigande om 4 500 000 kr. som förordas i propositionen. Utskottet anser också att riksdagen bör godkänna att försöksverksamheten med försäljning av punktskriftsböcker permanentas. Slutligen bör regeringen bemyndigas att bestämma om huvudmannaskap för verksamheten med försäljning av punktskriftsböcker:

Utskottet hemställer

1. att riksdagen medger att regeringen lämnar talboks- och punktskriftsbiblioteket det beställningsbemyndigande om 4 500 000 kr. för budgetåret 1985/86 som förordats i proposition 1983/84:100,
2. att riksdagen godkänner att försöksverksamheten med försäljning av punktskriftsböcker permanentas,
3. att riksdagen bemyndigar regeringen att bestämma om huvudmannaskap för verksamheten med försäljning av punktskriftsböcker,
4. beträffande *medelsberäkningen för vissa anslagsposter* att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 samt motionerna 1983/84:1662 och 1983/84:2284, båda motionerna i motsvarande del, beräknar 1 475 000 kr. för kompensation för kostnader på grund av kassettskatt och 18 197 000 kr. för produktionskostnader för talböcker och punktskriftsböcker m. m.,

5. beträffande *medelsberäkningen för bidraget till Sveriges dövas riksförbund för produktion av videogram för döva* att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:100 och med avslag på motion 1983/84:2284 i motsvarande del för ändamålet beräknar 1 442 000 kr.,
6. beträffande *medelsanvisningen* att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 samt motionerna 1983/84:1662 och 1983/84:2284, båda motionerna i motsvarande del, för budgetåret 1984/85 anvisar dels till *Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 11 581 000 kr., dels till *Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader* ett reservationsanslag av 19 955 000 kr.

Stockholm den 10 maj 1984

På kulturutskottets vägnar
INGRID SUNDBERG

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Karl Boo (c), Lars-Ingvar Sörenson (s), Catarina Rönnung (s), Maja Bäckström (s), Lars Ahlmark (m), Berit Oscarsson (s), Gunnel Liljegren (m), Jan-Erik Wikström (fp), Eva Hjelmström (vpk), Anders Nilsson (s), Jan Hyttring (c), Helge Klöver (s), Lars Hjertén (m) och Lennart Bladh (s).

Reservationer

1. Fraktstöd för film (punkt 1, mom. 1)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar "Utskottet vill" och slutar "detta anslag" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas bakom motion 1361 (m) uppfattning att ett fraktstöd om 90 kr. knappast är ägnat att påverka programvalet mer än 12 kr. per visningstillfälle. Det är också tveksamt om en styrning av biografernas programval bör göras genom fraktstöd. Med hänsyn till det anförda anser utskottet att fraktstöd inte bör utgå i fortsättningen. Detta innebär att medelsanvisningen under anslaget för nästa budgetår bör bestämmas till ett belopp som är 1 040 000 kr. lägre än det av regeringen föreslagna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *fraktstöd för film*

att riksdagen med avslag på proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 19 i motsvarande del beslutar att sådant fraktstöd inte skall utgå.

2. Medelsanvisningen till Statens biografbyrå (punkt 1, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 1

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 19 i motsvarande del till *Statens biografbyrå* för budgetåret 1984/85 anvisar ett förslagsanslag av 2 417 000 kr.

3. Filmstöd, såvitt avser lokalt arbete med video (punkt 2)

Eva Hjelmström (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar "Med hänsyn" och slutar "till medelsanvisning" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser det viktigt med en ökad medieutbildning inom skola och föreningsliv mot bakgrund av den snabba utvecklingen på medieområdet, det ökade utbudet av bilder och filmer via TV, biografier och videogram m. m. Det arbete som pågår med lokal försöksverksamhet med ljud- och bildverkstaden i Södertälje visar många positiva effekter. Verksamheterna bör emellertid spridas än mer och vara öppna för förskola, skola, studieförbund, föreningsliv och enskilda.

Utskottet tillstyrker med hänvisning till det anförda motion 2064.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:2064 till *Filmstöd* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 39 040 000 kr.

4. Medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter, särskilt såvitt avser deckargenren (punkt 5)

Eva Hjelmström (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar "Utskottet är" och slutar "bör godtas" bort ha följande lydelse:

Kulturtidskrifternas situation är svår trots det utgivningsstöd statens

kulturråd fördelar. Främst är det fråga om ett distributionsproblem. Utskottet konstaterar vidare att landets folkbibliotek har fått försämrade resurser vilket drabbat kulturtidskrifterna trots att de redan tidigare är särbehandlade på biblioteken. Landets folkbibliotek hade i medeltal 1980/81 bara 43 stycken eller 23 % av de 188 tidskrifter som gavs ut med statligt kulturstöd. Inget bibliotek hade alla 188 kulturtidskrifterna – inte ens i ett enda exemplar. Om de 24 länsbiblioteken räknas bort sjunker medeltalet till 27 tidskrifter på folkbiblioteken. Invånarna i landets kommuner utanför de större städerna kan alltså inte läsa ens en femtedel av de statsunderstödda kulturtidskrifterna på sitt eget bibliotek. Motion 1228 (vpk) syftar till ett ökat stöd till tidskrifter inom deckargenren. Deckargenren är, som framgick inte minst vid ett nordiskt symposium på Hanaholmen nyligen, ett försummat område inom litteraturen. På symposiet med deltagare från samtliga nordiska länder ställdes exempelvis frågan: Vad vet gemene man om deckarlitteraturen i Finland? Utskottet vidhåller den nuvarande principen om att stödet bör förhålla sig neutralt till olika ämnesområden men vill understryka det betydelsefulla arbete för deckargenren som Jury utfört. Utskottet tillstyrker i enlighet med det anförda ett ökat stöd till kulturtidskrifterna. Ökningen bör, som föreslås i motion 1228, bestämmas till 100 000 kr.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och motion 1983/84:1228 till *Stöd till kulturtidskrifter* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 10 007 000 kr.

5. Medelsberäkningen för utgivningsstöd (punkt 6, mom. 1)

Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar "I sitt" och på s. 11 slutar "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion 495 måste det prövas om den avvägning mellan utgivningsstöd och distributionsstöd som i dag finns är rimlig. Enligt utskottets mening talar starka skäl för att insatserna på distributionsområdet måste förstärkas. Beredningen av de nyligen framlagda förslagen från 1982 års bokutredning och folkbiblioteksutredningen 1980 bör dock inte föregripas.

För budgetåret 1982/83 höjdes utgivningsstödet kraftigt så att antalet stödtitlar skulle kunna vara i stort sett detsamma som när litteraturstödet infördes. Sedan dess har stödet urholkats, och en ytterligare urholkning kommer att ske under nästa budgetår om man följer regeringens förslag. Utskottet anser därför att, i avvaktan på att propositionen om den samlade litteraturpolitiken läggs fram våren 1985, anslagsposten Utgivningsstöd bör räknas upp med 1 milj. kr. utöver regeringens förslag. Utskottet tillstyrker

således motion 495 i denna del (yrkande 7). Genom detta ställningstagande tillgodoses i viss mån motion 1674 i aktuell del.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medelsberäkningen för utgivningsstöd*

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och motion 1983/84:1674 yrkande 1 samt med bifall till motion 1983/84:495 yrkande 7, båda motionerna i motsvarande del, för angivna ändamål under anslaget beräknar ett belopp av 22 881 000 kr.,

6. Medelsberäkningen för utgivningsstöd (punkt 6, mom. 1)

Eva Hjelmström (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar "I sitt" och på s. 11 slutar "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att regeringen trots fagert tal om boken som medium ändock valt att urholka litteraturstödet. I ett läge då boken utsätts för en allt hårdare konkurrens från andra medier är detta ohållbart. Såväl bokutredningens som folkbiblioteksutredningens förslag utgör i många stycken en besvikelse, då de inte kommer att leda till kraftigt ökade resurser inom resp. område. Också om vissa förbättringar kan tänkas komma till stånd genom den aviserade regeringspropositionen 1985 är insatser nödvändiga redan nu. Utskottet tillstyrker därför motion 1674 i berörd del, vilket innebär att anslagsposten Utgivningsstöd skall räknas upp med ca 3,7 milj. kr. till 25 583 000 kr. Härigenom tillgodoses även yrkandet i motion 495 i denna del.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medelsberäkningen för utgivningsstöd*

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och motion 1983/84:495 yrkande 7 samt med bifall till motion 1983/84:1674 yrkande 1, båda motionerna i motsvarande del, för angivna ändamål under anslaget beräknar ett belopp av 25 583 000 kr.,

7. Beräkning av medel för ett svenskt klassikerbibliotek, m. m. (punkt 6, mom. 2)

Eva Hjelmström (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar "Utskottet anser" och slutar "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att ett ökat stöd till klassikerutgivning är inte bara angeläget utan nödvändigt. Nuvarande satsningar på klassiker är helt otillräckliga. Med anledning härav tillstyrks motion 986. Utskottet förordar således dels att kulturrådet får i uppdrag att i samråd med bokbranschen

finna de lämpligaste formerna för produktion och distribution av ett svenskt klassikerbibliotek, dels att 1 000 000 kr. skall beräknas under anslaget som en första åtgärd för att få till stånd ett sådant bibliotek.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *beräkning av medel för ett svenskt klassikerbibliotek, m. m.*

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:986 dels som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, dels för angivna ändamål under anslaget beräknar ett belopp av 1 000 000 kr.,

8. Beräkning av medel för läsfrämjande åtgärder bland barn och ungdom, m. m. (punkt 6, mom. 3)

Karl Boo (c) och Jan Hyttring (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar "Utskottet vill" och slutar "avstyrks motionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till de synpunkter som framförs i motion 1647 och som redovisats i det föregående. Den hittillsvarande läsfrämjande verksamheten för barn och ungdom har varit av stort värde. Intresset för läsfrämjande verksamhet är stort i föreningarna och verksamheten betyder mycket för barnens kontakt med böcker och bibliotek. Mot denna bakgrund och med hänsyn till vad i övrigt anförts i motionen bör ett högre belopp för läsfrämjande åtgärder bland barn och ungdom beräknas än vad regeringen föreslagit. Utskottet föreslår att det i propositionen angivna beloppet 400 000 kr. höjs till 600 000 kr. Utskottet tillstyrker således motion 1647 i här aktuell del.

Utskottet har inte något att erinra mot att medlen överförs till den anslagspost som avser utgivning och distribution av prisbillig kvalitetslitteratur. Utskottet har inte heller något att erinra mot att medlen betalas ut till Litteraturfrämjandet för att användas för ändamål som ovan angetts.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *beräkning av medel för läsfrämjande åtgärder bland barn och ungdom, m. m.*

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:1647 i motsvarande del dels godkänner vad som i propositionen förordats beträffande användningen av medel för läsfrämjande verksamhet bland barn och ungdom, dels för angivna ändamål som en delpost under anslaget beräknar 600 000 kr.,

9. Beräkning av medel för vissa läsfrämjande åtgärder (punkt 6, mom. 4)

Eva Hjelmström (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar "Utskottet vill" och slutar "för alla" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening står den besparing regeringen föreslår i motsättning till möjligheten för Litteraturfrämjandet att fortsätta sin positiva verksamhet i skilda avseenden. Med de resurstillskott som föreslås i motion 1674 möjliggörs en ökad satsning på arbetsplatsbiblioteken och andra läsfrämjande åtgärder. Utskottet tillstyrker motionen i här aktuell del.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *beräkning av medel för läsfrämjande åtgärder, som ej avses under mom. 3*

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:1674 yrkande 1 i motsvarande del för angivna ändamål som en delpost under anslaget beräknar 798 000 kr.,

10. Stiftelsen Litteraturfrämjandets utgivning av En bok för alla (punkt 6, mom. 6)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar "Utskottet kan" och slutar "prisbillig kvalitetslitteratur" bort ha följande lydelse:

Utskottet kan för sin del ställa sig bakom den uppfattning som kommer till uttryck i motion 1659 om behovet av billiga kvalitetsböcker av samma slag som En bok för alla. På grund av förslag av 1982 års bokutredning får riksdagen nästa år anledning att närmare pröva insatserna för utgivning av prisbillig kvalitetslitteratur. Något särskilt uttalande med anledning av motionen erfordras därför enligt utskottets mening inte.

Vad utskottet nu har att ta ställning till är främst frågan om storleken av bidraget över statsbudgeten till En bok för alla under budgetåret 1984/85. Utskottet ansluter sig till det förslag härom som läggs fram i den moderata partimotionen 1361. Utbudet av prisbillig och icke statssubventionerad kvalitetslitteratur har under senare år ökat glädjande. Priset för En bok för alla bör då det gäller vuxenlitteraturen kunna sättas så att full kostnadstäckning uppnås utan att någon får sämre möjligheter att ta del av kvalitetslitteratur. De bidrag som bör utgå bör därför enligt utskottets mening användas uteslutande för utgivning av barn- och ungdomslitteratur. Eftersom det bör vara möjligt att, då det gäller denna utgivning, göra vissa rationaliseringar, bör utgivningen kunna ske i oförändrad omfattning, trots att anslaget till En bok för alla totalt skärs ned med 3 milj. kr.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *Stiftelsen Litteraturfrämjandets utgivning av En bok för alla*

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 20 dels som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om inriktningen av verksamheten En bok för alla, dels för utgivningen av En bok för alla som en delpost under anslaget beräknar 2 160 000 kr.,

11. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (punkt 6, mom. 10)

Under förutsättning av bifall till reservation 10

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100, med avslag på motionerna 1983/84:495 yrkande 7, 1983/84:986, 1983/84:1647 och 1983/84:1674 yrkande 1, samtliga motioner i motsvarande del, samt med bifall till motion 1983/84:1361 yrkande 21 till *Litteraturstöd* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 27 310 000 kr.,

12. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (punkt 6, mom. 10)

Under förutsättning av bifall till reservation 8

Karl Boo (c) och Jan Hyttring (c) anser att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100, med avslag på motionerna 1983/84:1361 yrkande 21, 1983/84:495 yrkande 7, 1983/84:986 och 1983/84:1674 yrkande 1, de tre sistnämnda motionerna i motsvarande del, samt med bifall till motion 1983/84:1647 i motsvarande del till *Litteraturstöd* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 30 510 000 kr.,

13. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (punkt 6, mom. 10)

Under förutsättning av bifall till reservation 5

Jan-Erik Wikström (fp) anser att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och

motion 1983/84:1674 yrkande 1 i motsvarande del, med avslag på motionerna 1983/84:1361 yrkande 21, 1983/84:986 och 1983/84:1647, de båda sistnämnda motionerna i motsvarande del, samt med bifall till motion 1983/84:495 yrkande 7 i motsvarande del till *Litteraturstöd* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 31 310 000 kr.,

14. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (punkt 6, mom. 10)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 6, 7 och 9

Eva Hjelmström (vpk) anser att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och motion 1983/84:495 yrkande 7 i motsvarande del, med avslag på motionerna 1983/84:1361 yrkande 21 och 1983/84:1647, sistnämnda motion i motsvarande del, samt med bifall till motionerna 1983/84:986 och 1983/84:1674 yrkande 1, båda motionerna i motsvarande del, till *Litteraturstöd* för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 35 810 000 kr.,

15. Stöd till serier (punkt 6, mom. 11)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar "Utskottet vill" och slutar "till känna" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill --- (=utskottet 10 rader) --- s. 83 f).

Av den lämnade redovisningen framgår att det finns en rad stödordningar, från vilka bidrag kan utgå till stöd för serier. I nuvarande budgetsituation – då såväl 1982 års bokutredning som folkbiblioteksutredningen 1980 av ekonomiska skäl tvingats lägga fram mycket begränsade förslag – är det enligt utskottets mening inte motiverat att man överväger ett ökat stöd till serier. Utskottet avstyrker motion 635.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *stöd till serier*

att riksdagen avslår motion 1983/84:635.

16. Bidrag till folkbiblioteken för inköp av litteratur som fått statligt utgivningsstöd (punkt 8)

Eva Hjelmström (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 19 börjar "Utskottet anser" och slutar "till medelsanvisning" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att böckerna är själva blodet i det kulturella blodomlopp folkbibliotekens verksamhet utgör. Utan böcker ingen utlåning och ingen läsning. Mot denna bakgrund är den senaste utvecklingen inom folkbiblioteksområdet skrämmande. Antalet nyförvärvade böcker per tusen invånare och år minskar. Efter år 1979 kan vidare noteras att kommunernas genomsnittliga medieanslag halkat klart efter bokpriserna. Inför propositionen 1985 måste biblioteken rustas upp och inte nedrustas som nu. I annat fall sker för framtiden svåra skador. Som framhålls i motion 1674 och som utskottet tidigare redovisat beslöt riksdagen våren 1982 om ett särskilt anslag om 10 milj. kr. till folkbiblioteken. Avsikten var att i avvaktan på folkbiblioteksutredningens och bokutredningens förslag en förstärkning av folkbiblioteken skulle ske. Nu föreslås få reella förbättringar i de bägge utredningarna. Därtill kommer att t. ex. folkbiblioteksutredningen varit förhindrad att utreda frågan om en bibliotekslag, vilket utskottet beklagar. Inte ens frågan om att biblioteken skall vara avgiftsfria vill utredningen lagstifta om, vilket kan leda till att det blir avgifter trots riksdagens motstånd. Utskottet anser det angeläget att något görs nu och tillstyrker motion 1674 i berörd del.

Utskottet har i övrigt inte något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *beräkning av medel för bidrag till folkbiblioteken för inköp av litteratur som fått statligt utgivningsstöd*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:1674 yrkande 2 i motsvarande del för angivna ändamål under anslaget beräknar 10 000 000 kr.,
2. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 och med bifall till motion 1983/84:1674 yrkande 2 i motsvarande del till *Bidrag till folkbibliotek* för 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 27 108 000 kr.,

Bilaga

Förslag till lagändring som framlagts av regeringen och som tillstyrkts av utskottet (vid G 15. Lån för investeringar i bokhandel)

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1977:485) om tillfälligt överlämnande av förvaltningsuppgift inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde**

Härigenom föreskrivs att lagen (1977:485) om tillfälligt överlämnande av förvaltningsuppgift inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde, som enligt lag (1981:443) gäller till utgången av juni 1984, skall äga fortsatt giltighet till utgången av juni 1985.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

Innehåll

Inledning	1
Sammanfattning	1
Film m. m.	
Statens biografbyrå	2
Filmstöd	4
Arkivet för ljud och bild:	
Förvaltningskostnader	4
Insamlingsverksamhet m. m.	5
Dagspress och tidskrifter	
Stöd till kulturtidskrifter	5
Litteratur och bibliotek	
Litteraturstöd	6
Bokhandelsstöd	17
Kreditgarantier till förlag och bokhandel	17
Lån för investeringar i bokhandel	17
Bidrag till Svenska språknämnden	17
Bidrag till folkbibliotek	17
Bidrag till regional biblioteksverksamhet	20
Talboks- och punktskriftsbiblioteket:	
Förvaltningskostnader	20
Produktionskostnader	20
Reservationer	
1. Fraktstöd för film (m)	23
2. Medelsanvisningen till Statens biografbyrå (m)	24
3. Filmstöd, såvitt avser lokalt arbete med video (vpk)	24
4. Medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter, särskilt såvitt avser deckargenren (vpk)	24
5. Medelsberäkningen för utgivningsstöd (fp)	25
6. Medelsberäkningen för utgivningsstöd (vpk)	26
7. Beräkning av medel för ett svenskt klassikerbibliotek (vpk) ...	26
8. Beräkning av medel för läsfrämjande åtgärder bland barn och ungdom, m. m. (c)	27
9. Beräkning av medel för vissa läsfrämjande åtgärder (vpk)	28
10. Stiftelsen Litteraturfrämjandets utgivning av En bok för alla (m)	28
11. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (m)	29
12. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (c)	29
13. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (fp)	29
14. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (vpk)	30
15. Stöd till serier (m)	30
16. Bidrag till folkbiblioteken för inköp av litteratur som fått statligt utgivningsstöd (vpk)	31
Bilaga	
Förslag till lag om ändring i lagen (1977:485) om tillfälligt överlämnande av förvaltningsuppgift inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde	32

